

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő.

Egyes szám ára 24 fillér.

Laptulajdonos:

**MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI
MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Megjelenik minden szombaton,

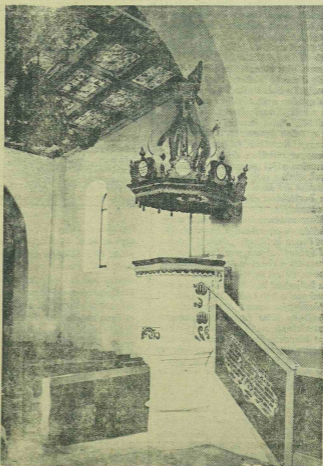
**Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám
Telefon: 19-87.**

A SZÓSZÉK

az iskolai katedra a legnagyobb hatással abban a harcban, amit a sötét tudatlanság ellen vív a magyar nép sok munkás művelője. A lelki megsegítés a tudás elhíntése ezekről a helyekről történik s mindig nagy megbecsülést és tiszteletet érdemel a nép és vezetői részéről. Magyarország életének egyik alapja a vallás és a tanítás, nála nem voltak és nem is lesznek soha mely ellenségei ennek a két helynek. Ebben is van jelentőség, hogy a templomi szószéket gazdag díszítéssel tették léppé mindig a magyar s hogy legdíszesebb díszítéseit, a legszebb virágokat szette, faragta a száraz fára. Hadd legyen szép a fészek, ahonnan kiröppen az isteni gondolat, ahonnan az Evangélium szavait hirdeti a falu lelkésze!

Ez a mélységes vallásosság kísérte mindig a magyar nemzetet hosszú és haragos történelme során s a templom az iskola volt megtartója akkor, amikor minden ellene szegült és pusztulást ígért. A mai lángokkal égő világban is szilárd ez a két pont és haradjuk társuk, a család. Hitet, vigaszt, békét és sok reményiséget ad a magyarnak s feléje fordul az ember, ha kétségek gyötrik, ha félelem szállja meg lelkét s ha úgy érzi, hogy olyan segítségre van szüksége, amit embertől nem kaphat meg. Életünk középpontja a vallásos élet, a családi tűzhely melege és a tudás. Ezeken fordul meg

minden s bármit hirdessen tüzzel és vassal az istentagadók, a bolsevisták bolygalmos országa; mellettük maradjunk, mert a mi kereszténységünk és nemzeti öntudatunk nem olyan, amily máról-holnapra mással lehet felcserélni,

ERDELY MŰKINCSEI

A magyarságvalkú relikvia templom szószéke.

(Fotofilm felvétele.)

HETI JEGYZETEK

Írja: (d. i.)

Egy fényképről

szelidarcú, feketehajú leányka néz a messzeségbe. Olyan a kép, mint sok millió más szanaszét a világban. Bérmdalkor, konfirmáldkor készílnék a fényképszé máteremben s rendszerint fehér ruha, esetleg fátály is hozzátartozik a kellékekhez. Ennek a képnék, amit most kezben tartok, nincs semmi valódi időszerűsége. A leányka, akit ábrázol, nem konfirmált és nem bérmdalkozott. Egyszerű értesítés ez a kép, amit a más országból küldött a nagymamának, hádd lássa, hogy ő milyen szépen megnőtt s arca is szelid, amint jó leánykákhoz illik. Szeme dühitatos és ez is azt bizonyítja, hogy nagymama bizvást szeretheti őt, mert megérdemelt. Még talán azt is, hogy búszke legyen rá. Magyar családnál került kezbe a kép, amikor a tizenöt évvel ezelőt férjhez ment ismerősömről érdeklöttem. Magyar nő sorsa, akit elkaptak az akkori többség drádat. Valami tiszt vette feleségül s ő Margitból egy csapásra kénytelen volt Ghifire változtatni a nevét. Kiszakadt a családi kötelességből. Azóta keveset tudnak róla s a falon gyermekkori képs függ arany keretben, amint pártában, magyar ruhában áll a fényképező masina előtt nagy meghatottsággal. Akkor még Margit volt. Most levelet írt haza az ölesanyjának s a borítékban jött a kép, amely a leánykáját ábrázolja. Azt már Margaretának keresztelték. S a kép hátán ez olvasható a gyermek kisé kussa betűvel: „Babuti Tránca, Fügáras”. A magyar „baba” szóból csavart Babuci a leányka otthoni neve, de ezt is románosan írja. És a helységet is. Egyetlen magyar szó van a kép hátlapján, a fogarasi fényképszé neve... A nagyanya sóhajt és félre fordul. Ugyanarra gondolkodik mind a ketten: Vajjon az idegenbe került asszony megtagadja egyszer az anyanyelvét is annyira, hogy a leánykája után ő is románul ír a magyar nagymamának?

*

Egy másik leány,

akit Róznak hívnak, egészen másképpen szakadt el az otthonától. Nem annyira idegenbe s nem kellett megtagadnia magát, csak a ruhája lett más, a hajviselete és a beszéde. Róza kolozsi magyar leány. Széparcú, székeháju, esil-

logószemű, aki színes szoknyában járt és a bestelenül rövid városi gonyiák között jó volt méltósággal ringó ruhájára pillanani. Másfél évig volt egy háznál, aztán legutóbb beállt egy varrónői tanfolyamra s a ruhakészítést tanulta. Nagyon jó és helyes, hiszen szégyenek lehetnek otthon s nem árt, ha szobni, varrni tanul a leány. De ezzel együtt már leveletette a régi ruháját. Most rövid szoknyája van, sélyemharisnyája s olyan ötleten turbanát tett a fejére, mint a kisasszonyok. S ha leveszi, a frontoka fölött magára pupozott hajtines mered az émek, mint a Karádi-majmolónak általában. Még csak a haja van meg, a két hosszú, szép hajfonata. Kontyba csavarta a tarkójára. S amikor azt kérdezte valaki, hogy ugye e, Róza, azt már nem vágatta le, hiszen olyan szép, mert bár volt a rossz városi ruhát is felvenni, azt feleli: — A hajamotán nem vágatom le. Nem szeretném... De ebben a határozatlanságban már benne van az is, hogy egy-két hónap múlva bizony eldávatosítja a fejét még jobban. Hádd legyen ő is olyan, mint azok, akikről nem lehet tudni, honnan jöttek, mit akarnak és hogy melyik nézőközörf tartoznak. Nagy divat lett náluk, hogy városi ruhával senkifőnök, jöttmennek álcázza magát a magyar leány...

*

Új magyar szent

fojaltta el helyét az Árpádház eddigi szentjei között. Boldog Margitot, IV. Béla magyar királyleányát XII. Pius pápa rövid idővel ezelőt szentté avatta. A magyar királyleány emléket már nem csak Magyarországon, hanem az egész világon mindenütt tisztelni fogják. Mint szentnek legelső ünnepe január 19-én volt. Bár csak példa lenne mindannyiunk számára azoknak a magyar elődöknek élete, akik katolikus, vagy protestáns, de mindenképpen magyar hitben, magyarul végezték földi pályafutásukat s nemcsak anyagilagban, de különösen lelki javakban, tanításban hagyják reánk boldog emlékeket! Alár csak a vitéz Szent László, aki a legnagyobb magyar hadvezér volt s akinek tiszteletére szentelték ország az új esztendő. Lána, nem

kell idegenbe mennie a magának, ha példaképet akar a tisztaságból, a hősiességéből és a terénnyekből. Elci gondoskodtak róla, hogy fáklják hirdessék a magyar lélek dicsőségét még akkor ha Európa nagy egyboltozatát ború füstje feketíti be. Nem av valósínűen a jó élet és a tiszt magyarság dolga különösen akkor a példakép világosan mutatja, melyik utat kell követni ma magyarnak.

*

Székhelyvandrhehy

felé bizakodással tekint a népi élet új tárt szerető magyar szeme. Nemérméleli Bizottság ugyan Haáz Sándor és Benke Lajos tisztelettel vezetésével magyar dal- és táncművelésnek rendez. A táncművelés folyam hallgatónak semmit kell fizetniük s így annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy a sokan tanulják meg a magyar és a magyar táncot. Talán nyolc-ötök közül is néhányan, akik nem szeretik, mert nem tudják, honnan jövednek ezek s mit fejeznek az is említésre méltó körülmény, hogy a tanfolyam két vezető tanára, aki maga is régi harcosa a táncműveltség terjesztésének, egyéni módszere miatt is a legnagyobb sikert biztosítja. Jó volt ha többi városaink is követnék példát!

Gondoljon honvéd hozzá-
tartozójára s rendelje meg
számára a

MAGYAR NÉPET

A MAGYAR NÉPET

akár a laktanyába, akár
a fronta elküldjük neki

CIANO KIVÉGZÉSE

Olaszország nagy történelmi eseményei még mindig igazolomban tartják a látót. A fasiszta rendszer elárulása, s ország egy részének az ellenség keze alá játszása olyan következményeket vont maga után, amelyeket még ponyvaregények gyártói sem tudtak volna kitalálni. Mussolini, az ország elemelője és az olasz nép nagy vezető fogságba vetették és csak a német aratói nemzet segítségével menekülhetett meg a Duce az ellenfél fogságából.

A Duce kiszabadítása után elfogták Ciano grófot, aki több társával együtt legőszítette a fasiszta rendszer elárulását és azt, hogy most Olaszország nagy részében háború pusztít s Róma, az örök város is a pusztulás árnyékába került. Cianót és társait törvényszékre állították. Ennek a bíróságnak a főadottak esetében nem volt más ítéletre módja, mint a felmentés, vagy a halálbüntetés. A bizonyítékok alapján felmenteni nem lehetett a vádlottakat így Ciano gróf, a volt külügyminiszter s befejezte földi pályafutását. Január 11-én reggel fölbolták több társával együtt.

Nekünk, magyaroknak különös lelki folyamatos diktálták a rokonszenves értesítést Ciano gróf iránt. A nagytehetségű fiatal diplomata barátságos és jóindulattal volt irántunk, amikor a nagy olasz vezér, Mussolini akaratából részt vett és döntött a javunkra a bécsi ta-

nácskozásokon. Ítéletet nem mondhatunk felette. A világtörténelemben már sokszor előfordult, hogy az igazak is elbuktak, vagy igaznak tartották azokat, akik már magukban hordozták az árulás gondolatát. Ma nem lehet még felmérni az eseményeket s nyugodtan rábízhatjuk a történelemre az ítélet végső megfogalmazását.

Ma még csak az egyén tragédiáját látjuk. A hibás lépést, amely bukását okozta. Sokmillió porbahulló fiatal férfi tömegében lassan elvesz az alakja. Ő is a háború áldozata volt. De mellette felmagasodik a legnagyobb történelmi jellemek magasságáig Mussolini, akinek végső határozata megmenhette volna Cianot, a saját vejét. Ha minden érzékenykedéstől mentesen nézzük a tragédiát, Mussoliniát Catoval, vagy a többi nagy római jellemmel kell összehasonlítanunk. Hibásnak, nemzete árulójának látta Cianot s képes volt leküzdni magában minden más érzést, képes volt elfelejteni, hogy a vétkes diplomata saját unokáinak apja volt. Függetlenítette magát a családi viszonytól s nem másította meg a törvényszék ítéletét, mert a felfordult országban, az olasz birodalom ronesain ma példát kell mutatni s egyéni rokonszenved, vagy érdek nem játszhat szerepet.

A tragédia ezzel lett teljes, bár az utolsó felvonás után a függönyt még nem eresztették le.

hogy könyvespolcokat állítson otthonában. Azok a „diszkindványok”, amelyek valójában csak kötetes ponyvák, a nyomtatott betű hitelének aláaknázására föltöbb alkalmasak.

Zúgkádóknak a magyar vidékre való kirándulásai, lelkesmeretlen ügyünkök szelhámosáigai végre is nem tarthatnak soká. Általános igény, hogy művelődjék a falu s mindenki tudja, hogy nem művelődhet úgy, ha kizárólag üzleti számmal, minden tartalmi érték nélkül kiadott könyvekkel töltjük meg a könyvespolcokat.

Valóban, valamit tenni kéne már, hogy a könyvgyűnökök sereghada, a „mártir” és „hazafias” mezbe burkolódzó kiadók szelhámos bandája kipszultuljon a magyar tájakról. Ezek a disztes „irodalmi” tényezők a főváros aszfaltján egy pillanattal se érvényesülhetnek. Lehetetlen tűrni, hogy tovább garázdálkodjanak s rontsák tovább a nyomtatott betű hitelét.

A lehető legerélyesebb intézkedésekre van szükség, hogy már Budapesten, a kiadóknál megbénítsák az ilyen értéketlen szemeteket kiadó „könyvkiadóváltalok” működését. A „hazafias” irodalom lényege nem frázistömeg, nem jelentéktelen emberek kis dolgának felmagyarázása, hanem a nemzet valóságos teljesítménye nehéz viszonyok között, amely az igazi írók munkáiban kap irodalmi és művészi színvonalú megörökítést.

Ezeknek a könyveknek van méltó helyük a városi és falusi könyvespolcon, a művész megjelenítésnek, amelyeket viszont nem szelhámos ügyünkök terjesztenek, hanem az élet, a művészi szép és a nemzeti összetartozás igénye.

Kevesebb szöveget kér a magyar falu és több irodalmat: ebben foglathatnánk össze az általános kívánságot, amely szembefordul a diszbe börtöt lim-lommal és mohó ajakkal fordul a nemzet nagy írójának alottásni felé...

A „Magyar Nép”

az erdélyi falu magyaros-gáért, tehát érted is küzd!

*

Küldd le az előfizetői díjat és jelents be új előfizetőt!

BESZÉLJÜNK A KÖNYVRŐL

A könyv a falu és a magyar tájak felemelkedésének egyik legfontosabb tényezője — hirdették mindig. Persze az a könyv, amely valóban eszköze lehet a felemelkedésnek, nem pedig az, amelyet szelhámos ügyünkök diszkótesben megéredgrán „sütnek el” hiszékeny emberek házaiban, nagyurakra hivatkozva, akiknek fogalmuk sincs róla, hogy visszaélnék nevükkel és aranyozott táblákkal költött szemetet kényszerítettek borsos áron a művelődni akaró kisemberekre.

Most ügyünkök járják Marosvásárhely és környéke településeit és „Erdélyi Vármegyék” címen valami ismeretlen nagyságú, ismeretlen tartalmú és ismer-

etlen szándékú kötetet vagy köteteket rendeltek meg a nagyurak nevével megíjesztett székelyekkel, akiknek elmondják, hogy összesen 50 pengőbe kerül a „diszmű”, amelyről csak akkor derül ki, hogy valójában 500 pengőbe kerül, mikor már rég híre-hamva sincs az ügyünknek s csak egy vastagon nyomott sor figyelmezteli a reklamáció hibabavalóságára az „ügyfelet”, amely ilyenképp szól: „A megrendelés vissza nem vonható!”

A jó magyar könyvektől az ilyen és hasonló ügyünkök trükkök fordítják el a magyar falu arcát. A megéredgrán „elsötört” szemétdírdalom veszi el a kedvét a művelődni vágyó embernek,

SEPSISZENTGYÖRGY SZÉKELY EREKLYÉI

Ereklyés székelly város Sepsiszentgyörgy, a magyar szabadságról 1849-ben kivégzett Váradai József és Bartalis István bitófáit ereklyeként szétaprózták és a város házáinak kövei közé, a négy égtáj felé befalazták, hogy a vértanúk emléke maradáno legyen.

Orbán Balázs így ír erről a történetről: „Váradai József hosszas bujkálás után kézekreült hatodmagával együtt, kik a marosvásárhelyi fenytő törvényszék által halálra ítélték. Schwarzenberg herceg azzal a rendelettel hagyta helyben az ítéletet, hogy a végrehajtás Háromszék elrettentéséért Sepsiszentgyörgyön történjék. Az elítéltek: Váradai Jó-

zsef, Ilyefalvi Szász Lukács, Borbáth László, az 1848—49-iki szabadságharcban kitűnt úgynevezett Borbáth-husárok csapatjának alapítója és parancsnoka, bibarefalvi Bartalis István és bibarefalvi Szabó Áron, a hatodik megszökött, Váradai és Bartalis azon év április 19-én bitófán végeztetett ki...”

„En is felkerestem a szent halmat, — írja Orbán Balázs —, hogy a hazafi vértanu és egykor kebelbarát sírjára a részvét könnyeit hullassam. Legyen emléked áldott, neved és neves ünfeláldozásod emléke legyen sokáig buzdító és lelkesítő hatással, nemcsak kortársaid, hanem a késő utódokra is!”

A legnagyobb emlékgyűjtemény

Sepsiszentgyörgy egyik, külföldön is ismert vezetősége a Székely Nemzeti Múzeum.

Alapításáról Ceutak Vilmos a múzeum egykori igazgatója így ír: „1879-ben övezgy Cseréy Jánosné, szül. Zathureczky Emília megbízottai s Háromszék, Csik és Udvarhely megye közönségének hivatalos képviselői a Székely Mikó Kollégium egyik emeleti szobájában, az ú. n. Cseréy-múzeum helyiségében összejűlték és övz. Cseréy Jánosné által alapított, s a Háromszék, Csik és Udvarhely vármegye székelly közönségének adományozott múzeum átvételére.”

A leltárba akkor 3779 tárgyat jegyeztek be, azóta a Székely Múzeum öt gyűjteménye elhagyta a 273.575 darabszámot, a székelly nép áldozatos halokozásából.

A könyvtár és a levéltár 223.208 darabja közül a legértékesebbek az Apor-kodex, a Cseréyné, Vasady- és Emília-kodex, az Apor-kodex harmadik levont fatáblás könyv, melyet a fizenőtűdik században másolt négy különböző kézírás. A kodex az első tulajdonostól, Apor Pétertől kapta a nevét és Tamás és Bálint magyar és huszita papok zsolnárfordításait tartalmazza. A Cseréyné-kodex negyedrétlábú, 73 lapot tartalmazó kézírás a XVI. század második feléből, legértékesebb része Tinódi Lantos Sebestyén Jázon király című históriás

éneke. A Vasady-kodex a múzeum első öröfölt kapta a nevét. Az Emília-kodex XVII. században másolt szakácskönyvet tartalmaz.

A Székely Nemzeti Múzeum régi-ségtára is gazdag, néhány darabja világhírű. Az aldobolyi, ősi szittya-kar a Kr. előtti V. századból pedig tanúbizonyít Erdély érdekes őstörténetéből.

Egyházművészeti ritkaságai közül kiemelkedik Báthory Endre fejedelem bíboros családja és az Árpádok idejéből való nyolcszögletű díszes ónkanna.

A régiséggyárban a magyar nemzet történetemének sok beszédes emléke sorakozik fel. Itt őrzik Bem apónak a magyar katonai érdemrend csillag-

jelvényét, melyet a hős katona Nagy-szeben bevételéért kapott a magyar kormánytól. Bem ezt a kitüntetését szerette a legjobban és halálós ágán Kossuth Lajosnak hagyta. Kossuth 1876-ban Bem csillagját a Háromszék Múzeumnak adományozta és adomány-leveleiben így ír: „annak a reményemnek adok kifejezést, hogy adományom a nagyrabecsült és testvérien szeretett székellyeség és múlt emléke iránt kedvessé teendő...”

A múzeum néprajzi gyűjteménye állandóan gazdagodik, képművészeti gyűjteménye közel ezer darab műremekkel számílja, nagyrészt székelly festők műveiből, Barabás Miklós, Gyárfás Jenő és Nagy Imre munkáiból.

A Székely Nemzeti Múzeum célját az 1882-ben jóváhagyott szabályzat így határozza meg: „a székelly nép múltjának és jelenének előtűntetése, Evéghől felkarol mindent, ami a tudomány, művészet, ipar és főleg a közelet terén a székelly népet érdekl. Magában foglalandja a Székelyföld történeti, földrajzi, természetrajzi, műipari és főkép népmiséi tárgyait. Az említett tárgyak, mint a székelly nép elidegeníthetetlen tulajdonsága, a múzeumban megőriztetnek és kiállítva, a közönség számára nyilvánosságú tételnek.”

Sepsiszentgyörgy régi iskolái is méltóak a székelly várososh. Kollégiuma élő tanúbizonyúsága gróf Mikó Imre hagyatékának:

„Nekünk munkálkodnunk kell, hogy éljen nemzetünk. Tudnunk kell, hogy az idők haracát megállhassuk. Tanulnunk kell, főleg hazánk múltját és történetét.”

Újabb törvényhatóságokban tették kötelezővé a sertéspestis elleni védőoltást

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a sertéspestis elleni kötelező védőoltást újabb 23 törvényhatóság területére kiterjesztette, espedig: Abauj-Torna, Bars-Hout, Békés, Bereg, Beszterce-Naszód, Bihar, Borsod, Csanád-Arad-Torontál k. e. e., Csik, Csongrád, Esztergom, Fejér, Gömör-Kishont, Hajdu, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Kolozs, Maros-Torda, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Szolnok-Doboka, Udvarhely, Ugocsa, Ung, Veszprém és Zemplén vármegyék, valamint

Budapest Székesfőváros, Debrecen, Hódmezővásárhely, Kassa, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyvárad, Szatmárnémeti, Szeged, Székesfehérvár és Ungvári törvényhatóság jogu városok területére. A sertéspestis elleni kötelező védőoltással a felhasználandó oltóanyagok 75 százaléka ingyen bocsátják a törvényhatóságok rendelkezésére. Ezenkívül az arra rászorított és csak néhány sertést tartó kisbirtokosok teljesen ingyenesen oltóanyagot is kapnak.

A NAGYVÁROS ÁLKONYA — A VIDÉK JÖVŐJE

Mottó: „Berlin, Republika és éjszaka nagy-London bombázták.”

„Lászbomb. Angolszász repülők nagy-Berlint bombázták.”

Meg kell válni néhány ideáltól, még szomorú is a bűcsűzés fölött. A kazdizma mindent elsöpör, minden igazunkat más értelművé ad. Sokan új ténstételekre esküsznek, elszántan és alkakvász nélkül, sokan a régiék mellett tartanak ki, a régiét védelmezik, rászokodással és hűséggel.

Vesztett értékek szerzte a világban, nyelket pótolni nem lehet. Rombadótt rásokat nem lehet ugyanúgy felépíteni. A tételődő ember megdöbbenne meg a nagy idők szétágazó felundalától. Ami tegnap még jó volt, lehet már rossz és megvetésre méltó, ami egy és csodálatra méltó volt tegnap, leté kisiny és kiesinyes ma.

Hol van a pompa, a fény a nyugati városokból? Hol van a felelőtlenség és gyg, mely jellemző lett a nagyvárosra? Hol van a nagyvárosi divat, estélyek odát öltözékei, délutáni teák gondatlan semmittevései? A kényelem, a gyvonaluság, a könnyedség lakozott ott, az élet eszupán estelől kezdődött és szegelyt tartott. A nappal a kellemes nyelés ideje, — így volt egyes réteknél és bizonyos körök életében, a rommor és sőtét nincstelenség más körtől életben, a munka és alkotás annál rétegtől, mely munkájával, izmánság-műveleseként létrehozta, megteremtette és felépítette a nagyvárosokat, a munkájáért, ha jól kizsármította, édesvesztést kapott.

A XIX. század kapitalizmusa szűzte modern nagyvárost, a világváros. Minden, ami szűp és érdekes volt oda került, a nagyság, a nagyméretűség szította és felszívta a kiesit, a kiesit egalizálkoda és meghunyázkodva aita gyg mását. Ha épülettől, vagy szobor-ig, vagy „kultúrpalotáról”, vagy állat-értől lett legyen szó, a nagyvárosnak jött. A nagyvárosnak külön erkölse született, külön világszűzete, külön nyelve, am az államban. Más ételeket másnak vélekedtek, mindent folyónyesen letérsültek és visszatartottak ami nem nagyvárosban emelethes házak épültek, a nagyvárosban meg emelethes ágyak-állatuk az emberet. Néhaampján, (edig a rendűrség mindig éber volt), munkanélkülilek tüntettek a nagyvárosban, ellen, mert nincs munka és nincs nygér, pedig csak az volt a baj, hogy nagyváros elvészette az egyensúlyát. Csak a nagyvárosban nem volt munka és kenyér, de igenis lett volna munka is

és kenyér is néhány kilométerrel arrébb: a vidéken.

Ma menekül el az ember a nagyvárosból. Valami nincs itt rendben, a nagyvárosban és körülötte, tehát menekülni kell. Londonból az előkelőségek saját vidéki birtokaikra költöznek, ahol kevesebb a bombatámadás és mégna-nyobb a jólét, a nagy Páris nagy semmittevői kénytelenek valahol, valamelyik vidéki üzemben dolgozni, termelni, vagy netalán földet is művelni és az aratásnál segédkezni. Berlinből is kitelepítettek minden elmozdítható embert és a németek azt mondják, hogy a jövő ezentúl a kisváros, a vidék, az apró, kis, sürű, néhez közelálló központoké, melynek nem tagadják meg közösségüket a földdel, a bázával, a hegyekkel, a nap-sütéssel — és a néppel.

Tudunk például egy államról, különben egészséges, életerős nép lakja, melynek egymillió fővárosa van s mint a Mounth-Everest, a nagy hegy, úgy emelkedik ki a kicsi dombosokák

szerény sokaságából. Csak hogy éppen az a baj, hogy nincs ott elég feladat egymillió ember számára, az egymillió ember pedig kénytelen azaz foglalkozni, ami nem is mindig olyan fontos. Az országnak egyéb részein, (különben szépségekben istensádlotta ország), növekvő feladatoknál, tornyosuló nehézségekkel és utóljára, de nem utolsó sorban, emberhiánnyal kell küzdeni, no de ezt csak mellesleg ...

Oh szép nagyvárosok, műemlékek és kultúrközpontok! A vidék (értsd, a nagyváros)hoz viszonyítva, hozzá méretezve: vidék! hív titeket! Bár erőtlen szóval, de ösztönöz és különösebb esindaratta nélkül. Vidéken a hűgylek nem szuevneked annyit mjrénben és gyógy-masszázs aines. Likör is kevesebb van, ondoláció, zsur, taxi, gépzene, gépfelvonó, gépszámloló, gépűsű, gépporszívó, gépméber is kevesebb van.

Csak a levegő jobb és a munka több

Mihályfi Jenő.

TETEK - TERVEK II.

A Kállay-kormány munkássága és politikája 1942 október 1 — 1943 szeptember 30, Budapest, 1943

Magyarország a lassú, de annál céltudatosabb fejlődés útját választotta és ez az út egy új, minden részletében alaposan kiépített és megmunkált időálló államiság magját hordja magában. Az állannak nincsen olyan gazdasági, társadalmi, vagy politikai vonatkozása, melyben hatalmas ifjító és újító lépések ne történtek volna a társadalmi ellentétek megszüntetésére, a nagytömegek, a széles néprétegek életszínvonalának emelésére, a nép fiainak a vezetőrétegbe való jutása érdekében. Az adózás egyszerűsítése, reformok a balesetbiztosítás terén, a hadbavonul- ták és hozzátartozóik érdekvédelme, a nemzeti termelés növelése, a nemzeti jövedelem igazságos elosztása, az élelmiszerek és ruházati cikkek igazságos szétosztása, az átmenetgazdálkodás nehézségeivel való megbirkózás, a kereskedelem újjászervezése és magyarrá tétele, — mindentűt és minden vonalon újszerű és modern intézkedések, melyek arra hivatottak: a szociális igazságszűz megteremtésén és biztosításán, a zavaroktól elemeket kizárni és a lövőbe vetett hitel és ve-

ményt megerősíteni. A mezőgazdaság terén olyan hatalmas és átfogó reformmunkának lehetünk a szemlélői, mely egy új mezőgazdasági termelés alapjait veti meg, a háború befejeztével pedig új és jövedelmező piacokat kell eredményeznie a minőségben az eddiginél jobb és értéke- sebb magyar mezőgazdasági termé- nyeknek, melyek a legigényesebb ten- gerentűli agrártermékekkel is felve- szik a versenyt.

Hatalmas pénzügyi befektetéseket mozgósít a kormány a mezőgazdaság- ban, befektetések az egészség- és család- védelem terén. A szövetkezetek munkájának támogatása, keresztény kereskedők és iparosok megerősítése, tehetséges falusi gyermekek kiválasz- tása és szellemi pályák felé irányítá- sa, ipari reformok, a munkásság életszínvonalának emelése, a munkásság öregségi biztosítása, olyan munkaterületek, melyek az új, szociális Magyarország útját jelzik. A könyv ezekről a munkákról, vala- mint a Kállay-kormány további terveiről ad pontos képet

A GAZDA TITOKZATOS SEGITŐI

Legmegfelelőbb módon ezzel neveztük azt a sok segítőtársat, amelyeket nem látjuk, hanem értékes támogatását érezzük. A mult alkalommal a gazdaéletbe bevontuk új szóval, a hormonok elnevezésével ismerkedtünk meg.

Röviden jeleztük akkor felfedezésnek s előttünk lappangó hatásának körvonalaát. Most folytatva ezt a gondolatot, egy pár példával rávilágítunk arra, hogy más téren is kereshetünk, ha a hormonok értékes munkálkodásáról többet akarunk tudni. Sokszor volt már arról szó, hogy az erdei finom fekete talaj milyen egyszerű hatással van a eserepes növényeink fejlődésére. Sok ideig, amíg csak a baktériumok egyszerű s nélkülözhetetlen munkájáról tudtunk, mindenki arra gondolt, hogy az erdei fák leveleinek lehulló s elkorhadó leveleiből keletkező porhanyó föld (igazi humusz), egyszerű trágyapótló hatású, annak a rengeteg ott működő talajbaktériumnak köszönheti, amely a levelelkeknek is az átalakítását végezte.

A hormonkatás mutatott arra, hogy a baktériumokon kívül másféle titokzatos erő is segít a gazdaembernek, a baktériumokon kívül. Az erdei talaj ugyanis tele van a virágok milliárdjaiban keletkező rengeteg virággal. Aki erdőben jár tavasszal, az veheti észre, hogy alig egy pár lépés után már tiszta sárga lett a lábhegye, a ráragadó sárga portól! Ha már most elképzeltük azt, hogy évről-évre micsoda rengeteg virággal (polen a tudományos néven!) hull le az erdők talajára s ott szaporítja annak az anyagát, könnyű elgondolni, hogy a tapasztalt jó trágyázó erejének mi az igazi titka. Ugyanis, mint a vizsgálatok kimutatták, a virággal tele van hormonokkal, hiszen ez az alapja a virágok beporzásával járó természetes megképződésnek is! Tehát a virággal hatalmas tömege nemesek a maga szerves anyagával szolgáltat jó trágyázószert, hanem a hormontartalmaival növekedést serkentő erőt is visz oda magával.

Az erdők termékenyítő talaja a nagy esőzések alkalmával bejut a lefutó vízbe s áradáskor ez a földjeinkre lerakódó iszap jótékony talajjavító hatást fejt ki, ellentétben az olyan vidékek áradáshozta iszapjával, ahol a lerohanó csapadékvíz károsanyagok feladatolt törmelékét hozza magával s ezzel a még termékeny területeket is tönkreteszti.

Rögen tapasztalt jelenség az is, hogy a vízállott területek (moesarak, lápok stb.) kiszáradásuk, vagy kiszá-

rításuk után művelés alá kerülve, milyen egyszerű természethozó helyekké változnak át.

A magyarázat itt is az, hogy az ilyen helyeken elszaporodó talajbaktériumokon kívül, az egykori viasz területre behullott rengeteg virággal felhalmozódása, a hormonok által, adja a terméshozó hatást!

A legutóbbi időben a műtrágyák közé bevonult egy új anyag is, amelyet a barnaszemek őrléséből, illetőleg legtöbbszor a szétmállott, elmállott szemek felhasználásából nyernek. Ha ezek a szemek — a földtani vizsgálatok szerint — valamikor az eltemetett moesarak szerves anyagából keletkeztek, akkor tényleg értékes, hormondús mesterséges trágyát szolgáltatnak, a fentiek alapján is. Ha azonban a szénképződés másféle átlon-módon történt, akkor az ilyen

szene. pora nem alkalmas trágyaszemek, mert a hormonok hiányának belőlük.

Az elmondottakból kitűnik, hogy növénytermelés szempontjából bármilyen formában is jusszon be a termőtalajba a hormon, mindenképpen hasznos szolgálatot tesz.

Ha ezen a fura szón, amely nem es értelmezéssel kell bevonuljon a gazdaközönség tudatába, egy kis elgondolkodunk, mindjárt más szíven keresztül nézzük, a gazda ködös alapját képező, helyes trágyázás fontosságát!

Ez a kis példa is mutatja, hogy milyen óriási szükség van mind gazdának a tudásra. Az öntudatos, telt tehetségű eredményesebb gazdálkodásra vezet s így a világ versenyben felvehetjük az iramunkülönböben pedig lemaradunk e títör a nagyobb tudású idegen t meg.

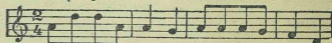
Dr. Bányai János

NÉPÜNK SZELLEMI KINCSEI

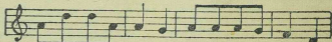
MINDEN HÉTEN EGY NÉPDALT

El kéne indulni

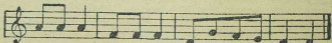
Tempo giusto

1. El ké-ne in-dul-ni, Meg ké há-za-sod-ni

De még az a kér-dés, kit ké-ne e-ven-ni?

Jaj, jaj, jaj, jaj, jaj, jaj, kit ké-ne e-ven-ni?

2. Ha kisasszonyt veszek,
Nem tud szólni, fogni,
Jaj, de szegény nekem
Pénzért gatyát venni,
Jaj, jaj, jaj, jaj, jaj, jaj,
Pénzért gatyát venni.

3. Ha öregot kérek,
Az mindig szomorú,
Annak minden azava
Egy égi háború,
Jaj, jaj, jaj, jaj, jaj, jaj,
Egy égi háború.

„ZSEMLYÉS MISKA“ ASZTALOSLEGÉNYBŐL LETT A LEGNAGYOBB MAGYAR FESTŐMŰVÉSZ

Munkácsy Mihály aradi évei

ost száz esztendő annak, hogy
antatlan hírű nagy festőnk:
Munkácsy Mihály, egy felsőmagyar-
országi sójövendéki hivatalnok harmad-
gyermekéeként megszületett. A hős
korában teljesen árván maradt
anyai nagybátyjához, egy békés-
ből ügyvédhez került, de nem
tandult és asztalosinasnak
t. Sok szenvedés után, 14 éves
ában felszabadult és 1838 őszén
adra utazott munkát keresni.

gorgassz vissza az idő kerékét . . .
korában kőszült el a szolnok—
útvonal, s amikor a kormos vonat
kerülök az aradi pályaudvarra,
reggel nézője van. Az egyik har-
dosztlyú kocsiból sötétzőke, bo-
bo-hajú, magasnövénytű fiú száll le.
Akor batyujával lép a vonal lép-
dőlől, zsebéhez nyúl, hogy megta-
rassa, ott van-e még az az ötforin-
t amelyet Pista bácsijától kapott.
mészokdva elvegyül a tömegben, a
ros megővekedett szombat esti
szalma annyira leköli figyelmét,
gy észre sem veszi a finom, har-
tként szitáló esőt. A vonatban
szett ismerősével a Herberg-kor-
a felé indul, kísérője allig akarja
inni róla, hogy már asztalosle-
gy, hiszen legfeljebb inasnak lát-
k. Amikor benyitnak a helyszelő
hármasos felébe, a néhány pisilakó
nyéséből füst áramlik ki az utcára.
szépen, asztal mellett iparosok kár-
znak, mellettük ital, a fal mentén
llig egyszerű fekvőhelyek sorakoz-

nként.

Heti egy forint...

lásnap munkát talál Komlósi asz-
mesternél, de a csabainál is sze-
nyesebb műhely nem tetszik neki
a fizetés is kevés; heti egy forint
szós nélkül. Egy hét múlva össze-
kedik mestere csintalan fiával és
mozina fél Komlóstól. Pénze nincs,
ert öt forintját kölcsönölné a Her-
gben egy kártyázó iparosnak, Bé-
csabai nagybátyja ajánlólevelével
keres egy aradi ügyvédet, aki el-
vezzi a város legjobbjait és legnagyobb
szólósnál, Albrecht Ferdinándnál.
Amihely és az üzlet a 75. utca és a
Vermegyház-utca sarkokülsőle mel-
lé volt. Pénze itt is nagyon kevés;
d két forint, ellátás nélkül. Sokat
alal, hotején nem jut meleg ételhez;
tón, szalonán, de főleg zsemlyén.
Naponta 15 zsemlyét is elfogyaszt,
ert a műhelyben „Zsemlésy Miska-
k“ nevezik. A munkaidő reggel 5
óráig este 7-ig tart, akkor memo-
szikk és siet a templomutáni diák-
tárára, ahova egy csabai diák-isme-
nyer vitte el. A 10. szalmánál ház
nyarabán lakó Kosztolányinénál
dők kocsoltak; és a'szának és es-
eként, amikor a fiúk tanulnak, Miska-

ka versfaragással, később rajzolatgatás-
sal tölti az időt. Herczeg Géza, Sar-
lot Domokos, Popovics Pista és a
Kristóry-fiúk barátjukká fogadják,
az utóbbiak vasárnaponként meg is
hívják uzsonnára. Kristóry ügyvéd
házában, a Maros partján, gyakori
vendég Miska és ennek főleg az a ma-
gyarázata, hogy szerelmes Kristóry
Jolánkába. De nem szől senkinek
semmit. Kristóryékat tehetséges
fütttyűdásával szórakoztatja és durá-
kozik velük. Egy vasárnap délután
terazolja Jolánkát. A kép olyan jól
sikerült, hogy kitételi Bettelheim Vil-
mos főútai könyv- és papírkereske-
dése kirakatába, ahonnan meg is vá-
sárolja egy katonatiszt. Öt forintot
kap a képért. A kirakatba újabb és
újabb képek kerülnek és a rajzok
árból most már színházra is telik.
Diák-herátjaival hat krajcáros álló-

helyen nézi végig a darabokat és az
egyik este látott Zrinyi-dráma jele-
netét másnap rajzolatnait kezd
diák-tányán.

Egyik napon nagy megfiamtelés
éri mestere részéről. 6000 forint érték-
kű bétört kell szállítania Makóra és
amikor a hatalmas őszeggel pontosan
és lelkiismeretesen elszámol Kneffel
Károlynak, Albrecht mester könyve-
lőnének munkáért 25 forintot kap
ajándékba. Nyomorúságos élete sötét
felhői kezdenek oszlanodni. A pénzből
melleg ételre is jut, feketét is vásá-
rolhat magának és ezimát csináltat,
az ócskásnál pedig, viselt sűrű ru-
hát vesz, fekete színörvással. A nad-
rágot vízfűzők díszíti.

Es elindul esodafatos pályán a jól
megérdemelt világhír felé a volt asz-
talos-segéd: Munkácsy Mihály festő-
művész.

Rézgálicot, feketegálicot és rézmészport kapnak a szőlősgazdák

Bánffy Dániel báró földmivélés-
ügyi miniszter a rendelkezésre álló
készletek alapján az 1944. évi a szőlő-
sgazdák részére pronomozásra eleni
védekezés céljából kataszteri holdak-
ként kiszolgáltatható mennyiséget 4
kg-ban, a feketegálicot 14 kg-ban, a
rézmészport pedig 4 kg-ban állapí-
totta meg. A kipszuttal szőlők után,
valamint a közvetlenül termő (direkt-
termő) amerikai szőlővel beültetett
terület után sem rézgálic, sem feke-
tegálicot, sem rézmészport nem szőlő-
galtatható ki.

Mindhárom védekezőszert 1944. év-
ben is csak utalvány ellenében sza-
bad kiszolgáltatni. Az utalványon
rézgálic-szelvénye április 15-től au-
gusztus 15-ig válthatók be. Az utal-
ványok széküldőse rövidesen meg-
kezdődik. Gondoskodás történt, hogy

a védekezőszerek az említett időben
a kereskedőknél rendelkezésre álljan-
k. Az említett három védekező-
szerre szőlő szelvényeken felül az
utalványon egy negyedik szelvénye
is lesz, melynek alapján — nagyobb
mennyiségű külföldi nyersanyag be-
hozatala esetén — a földmivélésügyi
miniszter által külön kiadandó ren-
delettel későbbi időpontban megál-
pítandó mennyiségű védekezőszert
lehet majd esetleg beváltani.

A földmivélésügyi kormányzat
nyomatványok, továbbá szaklapok
és rádió útján is fel fogja világosí-
tani a szőlősgazdákat az említett
védekezőszerek helyes és takarékos
felhasználásának módozatairól.

A gyümölcsstermelők rézgálicellá-
tásáról külön gondoskodtak.

Gazdák Biztosítási Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar
biztosítási szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös
díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseletek
minden városban és községben.

Erdélyi Fiókgazgatóság:

Kolozsvár, Horthy-út 6. szám. — Telefon 36-85

TEKINTETES NAGYSÁGOS MÉLTÓSÁG

Rangköltő

Írta: Nagy Kálmán

Nyurga, sovány fakészű fiatal ember volt. Lehetett úgy 30—35 éves. Ha jól megnézte az ember, a szem körül fűlő szarkabakról ítélve akár 40 évet is számított volna a rovársára. Haja se szőke, se barna, szeme sávoszínű, arca kiszáradt, vándori élesek, határozottak, orra merész görbeséggel ugrik előre, de inkább sasszerűen, nem elpuhuló kongulással. Világos, meglehetősen rosszulszobott vászonruhát viselt. Nadrágja szűk és kitérdesedett volt, vasalásnak semmi nyoma rajta. Cipője elviselt, sárga, félre-taposott sarkú. Haja nyugtalan, a fül mellett mélyen lenőve. Eggyedül az ing volt rajta szokálton finom, puha, gyűdhetetlen selyemanyag, de ez véletlen dolga is lehetett.

Segédjegyző valamelyik faluban, vagy talán csak községi úrnok — tündömlen — amikor az egyik köztintézmény folyosóján több várakozó ember között megpillantottam. Biztosan valami ügyes-bajos dolga van, füztem tovább a gondolataimat, azért jött fel a falujából. Valószínű, az ünnepélyes alkalomból nyárra öltötte legjobb ruháját. Eggyedül az ing volt rajta bűkknő, de ezen hamarosan tállettem magam. Először azt a főnökötől is kaphatta, vagy a nagybátyjától, esetleg a keresztanyjától.

Biztosan segédjegyző, szövegetem le magamban s mint afféle falusi vad-dék, rögtön közetenni kezdtem hozzá. Gondoltam, majd kérdészködőm a termsé felől, hadh bíssa, hogy értek a dolgokhoz és hadh árverdzenem, hogy városi emberekkel elegyedhet ezaba. Közvetben kiesit turtozkodó volt, de gondoltam, hogy ez az olvasonybörrendéségi érzetektől származó gúllósokból ered. Később barát-ságosabb lett és várakozás közben szépen elbeszélgettünk a falusi dolgokról. Le s fel sétálgattunk s meglámpuz-betettük a vidéki élet problémáit.

— Na, veia is annyira tudtam, mint ahogy gondoltam — állapítottam meg magamban. Először az is

lehet, hogy tanult ember, talán még érettségije is van. Egyetemet? Nem, azt nem hiszem, oda biztosan nem járt.

Ahogy sétálgattunk, a többi várakozó közül öregrendű, fejkendős, fer-singyes falusi nénike vált ki, odajött hozzánk és kifejezetten hozzám intéve szóval, megkérdezte:

— Naccságos úr instálom, nem tetszik tudni? ...

— Tessék, néni lelmem?

— Nem tetszik tudni, naccságos úr drága? ...

Valami jelentéktelen apróságot kérdezett a hivatali ügymenetre vonatkozólag, de nem tudtam felelni rája. A nénike csalódottan fordult el tőlem és a szőke fiatalemberhez intézte most már a kérdést:

— A tekintetes úr sem tudná megmondani?

— Nem, én sem tudom, — felelte a társam. Azal tovább léptünk.

A büszkeség majdnem szétfeszítette a mellemet. Lámsak, hogy megtudja különböztetni a falusi nénike az embereket! Engem nagyságos úrnak titulált, de a sovány szőket csak tekintetesnek. Úgy látszik, mégis csak van különbség falu és város között. Milyen jó, hogy azelött voló nap ki-vasaltattam a nadrágomat. Jőszemű

mindjárt észreveszi. Bizony, a le-nagyobb különbség ott van a falu-ember, mint a nénike is, az efé-a város között, ahol a tekintetes ve-ződik és a nagyságos kezdődtek.

Mi tagadás, jölesett, hogy anyóka ilyen szépen szólított. Edd-még talán sohasem volt résem ily-titulusban. Legényember léteim-ne sohasem tarthattam magamnak es-lédet, hogy azal nagysággoltassam magam. Levelet, nem mondom, ka-tam már akárhányot, amelyn ott a-azeltt a Nys. Nagys. vagy Nagy-ságos jeltés. Sőt kaptam olyant-rengetet, amelyen a nagyságos cím-zés a legkisebb rangfokozat vol-Perse, ezek csak olyan hivatalo-forus levelek, vagy meghívók vo-ltak. Rendszerint pénzt kértek be-rnák.

Minder perse csak másodrend-kérdés. Más az, ha olvas valamit a-ember és megint más, ha először-a hallja. A fül egészen másképpen é-zékel, mint a szem.

Ismétlem, nagyon jölesett a finos-megszóltítás. Talán azért is, mert bi-jöl meggondoljuk a dolgot, én va-gyok az első egysz a családom elé-hozzás tartátnete során, akit a nagy-ságos elnevezéssel lehetne illetni. Apai részről, amig fiatal tudom ve-zetni a családját, mind káloinista-papok voltak az őseim. Nekik pedig-köztudomásúlag a „tiszteletes” meg-szóltítás dukált. Ez nem is annyira-címzés, mint inkább a foglalkozás-megjelölése. Az ügyebár külön-b-volna: Pap úr. Azt sem lehet egé-s-jószíval használni, hogy Lelekész úr. Maradt hát nekik a tiszteltes em-ami szótlan nem megvetendő. Amíg-részről? Mosolyognom kell, ha id-gondolok anyai nagyapám zömök-alkjára, szigorú megjelenésére, ko-moly, szakállas arcára. Papi névzét-sége volt s mégis gyakorlati pályán-működött és talán a saját grófiát-is kikérte volna, ha nem szállta te-kinletes úrnak. De ilyesmi nem is-lordulhatott elő. Aztán továbbmen-t

esetlődsz szétágyazó hajtságain, csupa ékintetes, tekintetes mindenütt. Urta nemesek, kis- és kisebb birtokok, félelmetes kártyacsaták, nagy ósok emlékei... Különben ezt agyjuk, ne bolygassuk a múltat, a 5 a jelen...

Sohasem adtam igazat azoknak, kik a titulusokat lebecsülik. Azokak sem, akik elmezni szokták, egy hol is kezdődik a nagyságos írás. Mondják ugyan, hogy férfimberknél valahol a házimesterségél, esetleg a kereskedősegeleknél

kezdődik a nagyságosság, nőknél meg a kalap adná meg hozzá a just. Mondom, ezeknek nincs igazuk. Nagyságos az, akit az embertársai annak látanak. Láncsok, az egyszerű falusi anyóka, a föld népe milyen jól megtudta különböztetni!

Főlegyesen néztem sőtölő társamra, aztán, miután ügyis mennem kellett, elbúcsúztam tőle. Elváltáskor kezengyújtottam neki és hogy megtudja azt is, hogy kihez hozta össze a jó sorsa, megmondtam nevémet és röviden jeleztem azt is, hogy foglalkozásom szerint újságokba szoktam ír-kálgatni.

Legnagyobb bosszúságomra, nem lepődött meg. Sőt. Nyugodt mosdulattal fogott velem kezét: gróf... kezdte és mondott hozzá egy olyan történelmi nevet, hogy belesúpdattam. En sem mutattam, hogy meglepődtem volna, de sürgösen eltűntem a folyosó hajlásában...

A

Magyar Népet
terjeszteni
magyar kötelesség!

OLVASÓINK ROVATA

Lelkészbúcsúztatás

Cyra eltelt egy év, itt az új esztendő,
Hej, de nem tudhatjuk mit hoz a jövőendő?
Örömmel leljük az újesztendőben?
Vagy a szomorúság költözik szívünkbe.
Az idő telével változik életünk,
Lassulnak lépteink, s lassan öregedünk.
Mint ősszel a sárguló falevél,
Lehull a fájról, messzefújja a szél.
Mint legördülő kő magas kopár hegyről,
Ugy elvált Kiss Lajos a papi szószéktől,
Félszázadon át, volt Ő nagytisztelete,
A magyarói egyház öreg esperese,
Ki, mint a jó pásztor vigyáz a nyájára,
Ugy vigyázott az ő kedves egyházára,
Mint egy családapa oktatja fiait,
Aképpen oktatta szeretett híveit.
A románok hosszú megszállása alatt
Sokszor kiitta a keserű poharat.
Jó magyarságáért beh sokat harcolták,
Törvény elé nem is egyszer állították.
Amíg végre feljött a magyarok napja,
Ezt várta a nemzet apraja és nagyja.
No de mindezalatt az idő csak tellett,
Kiss Lajos esperes lassan öregedett.
Már nem engedte meg a korahátára,
Hogy továbbra legyen Istennek szolgálója.
Újév első napján egy félszázad után,
Hosszú, fáradságos s nemes munka után,
Könyvezze búcsúzik kedves híveitől,
Öreg lépteivel lép a szószékről.
Sajnálják a hívek, hogy így kellett lenni,
Kedves lelkesüktől miért kell megválni?
Igy végezte Istennek böles akarata,
Nem tehet az ember semmit sem miatta.
Jó öreg papunktól, mint lelki atyáunktól,
En is elbúcsúszom:
Kérem a jó Isten áldását reája,
Sépe, öreg napjait töltsse boldogságba.

Zsigmond József, Magyaró.

Kiss Lajos magyarói esperes újév első napján búcsúzott el híveitől. A fenti verses búcsúztatást Zsigmond József magyaró olvasóink küldte be s azt azért közöljük, mert ebből a lelkes köszöntőből is látható, hogy a magyar föld népe milyen szeretettel háltálja meg a faluvezetők iránta való jogát és áldozatkészséget.

Egészségünk

AZ IVÓVÍZRŐL

Ha ivóvízről beszélünk, akkor a szóban forgóban egyből — fürdőse, mosakodásra, mosásra, tisztogatásra és főleg főzésre — használatos vizet is értjük. Ahol központi vízellátás — vízvezeték — van, ott együtt termelik és szállítják az egész vízemennyiséget. Falun, vízfolyások mellett rendszerint külön válik a háztartási víz az ivóvíztől, az előbbi a patakából, vagy tóból merítik és az utóbbit külső legyeknek megszerzezi. A kétfajta víz azonban a háztartásban nem kívánatos egészségügyi okokból, hanem főleg azért, mert az egészséges vizet olyan helyről beszerezi, hogy annak minden esélye az egészségvesztéshez nélkül látható legyen.

Egy ember átlagos vízszükséglete évente vízvezetékkel ellátott városokban 40-50 köbméter. Falun és vízvezetékkel nem bíró városokban pedig

mindössze 15-20 köbméter. A különböző onnan származik, hogy vízvezeték hiányában a vizet kútból és pedig gyakran messziről kell hozni és emiatt aztán inkább takarékoskodnak a vízzel.

Az eszményi vízellátás az volna, hogy mindenütt létesítenék vízvezeték. Számos külföldi ország ezen a téren messze jár előttünk. Olaszországban a lakosság 91 százaléka, Angliában 90 százaléka, Németországban 85 százaléka, az Északamerikai Egyesült Államokban 65 százaléka, Chilében 44 százaléka élvez vízvezeték vizet.

Észak-Amerikában 12.750 vízmű működik és a 122 millió lakos közül 81 millió fogyaszt vízvezeték vizet. Svédországban minden 5000 lakosnál nagyobb közsületeknek saját vízvezeték van.

Óségi vízvezetékek

Már az ókori népek is felismerték a jó ivóvíz szükségességét és erre a célra vízvezetékkel építettek. Vízvezeték volt Babilonban, Egyiptomban és Kartagóban is. Görögországban a régi Athén 18 vízvezeték látta el a várost. Ezek közül az egyik 25 kilométer hosszúságban Krisztus előtt 190-ban épült és még a közelmúltban is használatban volt. A hajdani Róma is el volt látva a közeli hegységek olvadékeit tiszta forrással. A rómaiak azonban nemcsak a fűvázóban tartották szükségessé a jó ivóvíz gondoskodni és ezért a birodalom más helyein is létesítettek vízvezetékeket. Maiznban, Obudán, Kölnben és másutt ma is megtalálható a régi római vízvezetékek maradványai. Az arabok és a törökök, akiknek vallása szabja meg a gyakori mosakodást, szintén létesítettek vízvezetékeket. Spanyolországban ma is vannak az arab világól megmaradt vízvezetékek. Temesvárott igen kiterjedt volt háromszáz esztendő előtt a törökök vízvezetéke, amelynek a szegények sok helyen még most is a földön vannak, más esőcsépeit pedig a múzeumok őrzik.

Nálunk a lakosság többsége kutakból szerzi be vizet. A kutak sokszor nem kifogástalanok. A vízhorlás következtében a víz útközben könnyen beszennyezhető. A vízhorlás és vízhorlás fáradságos és időrabló munka. Ézért — mint fentebb írtuk — inkább takarékoskodnak a vízzel, ami az egészség és tisztaság rovására megy.

Sok helyen olyan élvezhetetlen a kutak víze, hogy a lakosság nemcsak a háztartási, hanem az ivóvizet is patakából, folyóból, tóból szerzi be. Így aztán nem esoda, hogy a víz sok bevérséget és fertőzést okoz.

Igaz ugyan, hogy a vízvezeték legnagyobb költségét a csőhálózat okozza.

Ma. Mégis arra kell törekedni, hogy minél több vízvezeték építessenek. Külföldön számos példa van rá, hogy több község közös, úgynevezett csoportos vízvezeték létesít. Különböző országokban van sok ilyen csoportos vízvezeték. Ezek közül a legnagyobb az apuliai vízvezeték, amely 160 községet és kisebb városát lát el. Másodpercenként 690 liter vizet. Ha hasonló csoportos vízvezeték vannak Németországban, Svájcban, Svédországban, Finnországban, Norvégiában, Dániában, Hollandiában és Észak-Amerikában.

A mostani világáború előtt minden országban az orvosok és mérnökök nagy mozgalmat indítottak a csoportos vízvezeték építése ügyében. Sok államban megértéssel is találkozott a mozgalom, de aztán a leghíresebb háború miatt minden abbamaradt. Remélhető azonban, hogy a béke bekövetkezése után a mozgalom új életre éled és eredményes is lesz. P. R.

RO. SZOROSÍTÓ ÉS SZAMOLÓ GÉPE

szakosított javítását, újra építését több évi létállás mellett vállalom. Összes rendszerű gépekhez kellőké.

Körmenty Mihály

műszerész mester

KOLOZSVÁR, DEAK FERENC-UTCA 24

Telefon: 25-83

EGYKE — EGYSE

Egyszerű gazdaember írja: Még bocsátatlan bűnünk: a nemzeti öntudat és lelkesedés hiánya. Ebből ered az „egyke”, vagy „egyse”-rendszer, amely, visszaszűkített állapotban elmaradott. E bomlasztó folyamat a mesterségesen végzett szűkítés. Bűnösök vagyunk, mert nem adunk életet az előjövők nemzedéknek s nem számolunk azzal a döntő ténnyel, hogy bünteljes életirányunkkal, nemcsak jövőnk, de jelenünket is megöljük. „Dívat!” ez a bolond hőbör, hogy elég egy gyerek, vagy nem kell egy sem! Az „egyke” sajnos, nemcsak egy terület, vagy egy társadalmi osztály betegsége, hanem a magyar nemzet egész testén elhatálosodott borzadt fekély, amelynek erkölcsi, társadalmi és gazdasági okai vannak. Illetékes tényezőknél minden áldozat árán meg kell keresniük a gyógyítási eszközeit. Óseink kardal foglaltak hazát, ma a gyevért a rendszeres gyermekszületésnek kell pótolnia.

„Egyke szempontjából Bars- és Hont vármegye a legveszélyeztetetebbet területt Magyarországon. Az „egyke”-betegség leküzdésére Hetényi Rezső dr., a megye alispánja, saját hatáskörébe és teljes felelősségére, az alábbi intézkedéseket léptette életbe:

„Egykés” családoknál — ha orvosi vizsgálat állapítja meg, hogy lehetne még gyerek, de nem akarnak — a család fő nem vásárolhat földet, nem részesülhet katonai felmentésben, semmiféle kedvezményben és kitüntetésben, előjáró, vagy községi bíró nem lehet, mert erre a tisztásra alkalmas többgyermekes egyént tesznek. Az „egykekés” községi pótadóját a szaporodó községek javára — felémeik, különben, a fenti vármegye területén betöltendő bármely községi, vagy magánalkalmazásnál, a háborús szolgálat mellett elsősorban a gyermekszám jön tekintetbe.

Az alispán példáját minden megyében követni kellene, ahol erre szükség van. Bár az „egykes” családokon kívül büntetők azok a szellemi vezetők is, akiknek ebben a kérdésben kötelességük lenne irányt mutatni.

— Elég egy gyerek, mert nehéz az élet, nincs miből eltartani — mondják sokan. Régi közmondás, ha az Isten kecskét ad, ad hozzá legelőt is, ahol három száznak jut, ott ehetik a negyedik is! Sok egykés család megfigyeltünk. Annyi érteket elpazaroltak, hogy azzal még háromez gyereket is felnevelhettek. Hagyjunk fel tehát a saját magunk büntetésével, mely végül is nemzeti létünket pusztítja el.

Ami a gazdának tudnia kell

A BUZA, A LISZT ÉS A KRUMPLI
MEGJAVÍTÁSA

A búza dohosossága és ennek eltüntetése

Ha a búza túlnedvesen kerül kárba, akkor a búza felületén levő baktériumok, élesztő- és penészgombák megkezdik élettevékenységüket, elszaporodnak, bevonják az egész szemet, bomlástermékek képződnek, melyektől a búza dohos, fultat, penészes szaga lesz. A dohossgát eltüntetésével sokan foglalkoztak, de biztos el-

járás még nem ismerünk, mellyel a dohossgot meg lehetne szüntetni. Kétség a dohos, penészes búza mesterseges szárítással esetleg elveszíti kellemetlen szagát is akkor örlésre is még alkalmas. Mesterseges szárításkor természetesen ügyelni kell arra, hogy a befűtést meleg levegő hőfoka ne haladja meg a 45 fokot.

A liszt megőrzése és citarítás

A liszt könnyen vesz magába nedveséget és idegen szagokat, amelyek szintén gyakran meg sültekor nem tűnnek el, a liszt nedvességtartalmának növekedése pedig hozzájárul a liszt megromlásához, mert már 16% mellett a penész- és élesztőgombák, baktériumok, atkák, stb. megtalálják életfeltételeiket. Minthogy a lisztben hatékony erjesztők is vannak jelen, a lisztet meleg helyen se raktározzuk, hogy a lélekezőkötő anyagvesztéget elkerüljük. Lisztet tehát hűvös, száraz és szellős helyen tartunk el, amelynél állati kártevők (egerek, lisztmolyok, stb.) sem rejteződhetnek el. Búzalisztet általában tartósabbak, mint rozsliszteket és finomabb lisztet ismét tartósabbak, mint a durvák. A liszt leggyakoribb hibái: a dohos szag, az avas íz, a kismértékű sü-

lőképesség és a fogósság csökkenése. Mind e hibák okai részben már a gabonára, részben pedig a malomok üzemelési hibáira vezethetők vissza.

Raktározás közben a lisztek keserűségét irt is kaphatnak. E hiba oka az lehet, hogy hosszabb idő múltán a lisztben levő zsir elbomlik s a képződő zsírsavak kellemetlen szagúvá és csípős, karcoló, keserű ízűvé teszik a lisztet. A liszt keserűségét helyes raktározással akadályozhatjuk meg. Friss lisztokban, mindjárt az őrés után is érezhető keserű íz egy gyomnövény, a tarka koronafűrt magjában levő anyagotól ered, mely igen keserű léven, már nagyon kis mennyiségben is keserűvé teszi a lisztet. Koronafűrt magjával szennyezett gabonát ezért alaposan ki kell rostálni.

Hogyan tehetjük élvezhetővé a fagyott ptyókát

A ptyókában az életfolyamatok a pincében is folytatódnak s a keményítő kis része állandóan cukorrá változik, mely a lélekezésnél kerül felhasználásra. Rendes hőmérsékletek mellett csak annyi cukor keletkezik, amennyi a burgonya rugyvezőképességének fenntartása céljából szükséges. Alacsonyabb, a 0 fokhoz közel fekvő hőmérsékletek mellett a burgonya lélekezése és így cukorszükséglete nagymértékben csökken, igen kismértékűvé válik, míg — ezzel szemben — a cukorképződés folytatódik, úgyhogy cukor halmozódik fel a gumóban és a burgonya édesítővé lesz. Minnél inkább közelít a burgonya hőmérséklete a 0 fokhoz, annál nagyobb mennyiségű keményítő alakult át cukorrá. A burgonya édesessé válása rendszeren már +3 fokon kezdődik és legnagyobb mértékű a burgonya megfagyásakor.

Az édesessé vált burgonyát élvezhetővé tehetjük, ha néhány napra olyan helyiségbe viszük, melynek hőmérséklete (20–29 C fok, ha fagyott is, úgy 5–8 C fok) lehetővé teszi, hogy lélekezési folyamatok ismét fokozódjanak, mikor is a képződött cukor egyik része a lélekezésnél kerül felhasználásra, másik része pedig visszaalakul keményítővé és így a burgonya megint élvezhetővé válik.

Amennyiben a burgonya gyorsan hűlt le 0 fok alá, a burgonya megfagy anélkül, hogy édes ízűvé válna. Fagyott burgonyát, különösen ha nagy mennyiségű van szó, lassan engezzük fel, hogy rothadásba ne menjen. Kismennyiségű fagyott burgonyát élvezhetővé tehetünk olyan módon is, hogy hideg vízbe rakjuk, melybe egy marék sót adtunk.

NEVESSÜNI

Iskolában

A tanító bácsi felhívja Pistát iskolában:

— Mondd meg nekem Pista, hogy mit csinált XIV. Lajos trónraléptés után?

— Ráült, — feleli Pista büszkén

Egyhítő körülmény.

— Beismeri, hogy a pauszost hűlyének mondta? Még pedig többet jelenlétében?

— Igen, bíró úr, de azok mind kimerősök voltak, akik úgyis tudtál

Színházban.

A színházban „III. Richárd”-ot adták. Amikor a király felkiált, hogy „Királyságot egy loért!” — valaki le szól a karzatról:

— Számár nem lesz jó?

— A színez visszakiált:

— De igen! Jöjjön le!

A doktornak igaza van.

Egy javakorabeli ember elmegy a híres orvostanárhoz, hogy új alaposan vizsgálja meg, mire neg-e valami baja, mert nagyon szerete legalább nyolcvan esztendő koráig élni. Az orvostanár kérdéseket tesz fel:

— Nem eszik-e túlságosan sok húst?

— Egyáltalán nem, csak főzelékléket.

— Mit iszik? Eort, sört, pálinkát?

— Utólóm a szesz italokat.

— Nos és a dohányzással hogy állunk?

— Ki nem állhatom a cigarettát.

— Hát akkor mi a csuda, akkor maps nyolcvan esztendő koráig élni?

— Kérdi felháborodottan az orvos.

Hazafelé.

Néhány diák együtt utazik a vasúton vakációra. Sokak tréfalnak, utóbb káryiát zenedek elő és verni kezdik. Mikor a kalauz belép és a menetjegyeket kéri, az egyik vídámkedvő diák tréfalisan nyújtja oda a vasútnak a jegy helyett az épp kezében levő — tökfílkót. Még hunyort is hozzá:

— Itt a jegyem, kalauz úr!

A kalauz nevetve vág vissza:

— Bocsnát, nem az arképes igazolványát kértém!...

A búzakölesön nem áldozat,

hanem jó üzlet!

AGYARORSZÁG ÉS A NAGYVILÁG

Árpádházi Boldog Margit szentévtávasa

egész ország katolikus társasága lelkesült örömmel vette tudomásul, hogy Árpádházi Boldog Margit: XII. Pius pápa a szentek sorába tette. A magyar püspöki kar a közeli időkre való tekintettel úgy rendezte, hogy a Szent Margit-ünnepek egyháziak legyenek és ezért az ország minden templomában és kápolnájában vasárnaptól kezdve Triduumokat tartanak.

A magyar nemzet hétszázéves álma sedett be azal, hogy a pápa Árpádházi Boldog Margitot a szentek baré iktatta. A magyar nemzet ot Margit szentévtávasában égi véllátni. A tatárjárás veszedelmét Árpádházi Margit áldozatos élete mentette meg a nemzetet. Most omoly idöket él a nemzet és bizavá fordul új szentje felé. A magyar nemzet Szent Margit közbenjárót kéri most Istennél, hogy övja Szent István országát, Magyarországot.

Lemondott a gazdasági esiesminiszter.

Magyarország Fömlétóságú Kormányzója a magyar királyi miniszterelnök előterjesztése Reményi-neller Lajos dr. pénzügyminiszteri gazdasági élet és jelesen a termelésfereszerőségnek kiépítésére, valamint az egyes gazdasági tärékek művésében az összhangnak biztosítására, mint külön ügykörre kapott megbízása alól saját kérelmére felmentette.

lemondással kapcsolatosan Kállai Miklós miniszterelnök a követelt nyilatkozatot tette:

— A pénzügyminiszter már hosszú idő óta ismétetlen kifejezte azt a kívánását, hogy a gazdasági élet erőszerőségének kiépítésével, mint külön ügykörrel való megbízása alól felmentést kapjon. Ennek a kívánásáig eddig nem lehetett eleget tenni. Most azonban, amikor nemzeti létünk megmentésének védelmére kell minden erőkkel koncentrálnunk, a hadsereg szervezése és szükségletei, tehát természetesen mind nagyobb részét veszi magybe és mind kisebb rész marad a hágári szükségletek kielégítésére. Amikor ennek folytán már nemcsak a gazdasági tärékek, hanem az összes tärékek között nagyobb összefogó erőre kell érvényesülnie, engedtem a kívánásának és javaslatot tettem a felmentésre, annál is inkább, mert a fentemlított körülmények között ez az ügykör alkotmányunk értelmében is

csak miniszterelnöki hatáskörben látható el. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy akár a pénzügyi politika, akár a gazdasági politika irányában változás állana be. E feladat teljesítésében továbbra is számíthat a pénzügyminiszter gazdasági ismereteire és leghatásosabb közreműködésére. A pénzügyminiszter működése mind az én, mind a kabinet teljes bizalmát bírta és bírja a jövőben is. Új, nehéz feladatokkal csak úgy vállalhattam, ha abban minden munkatársam legmesszebbmenő támogatásában részesülök, mert elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy a nagy gazdasági kérdéseket éppen úgy, mint népiünk mindennapi problémáit, a legkénevényben kézbevegyük, a rendelkezésünkre álló eszközökkel örönlök fozokozk, s népiünk ellenállóképességét, a termelő munka rendjét biztosítsuk.

Ifj. Horthy Miklós ismét szolgálatba lépett.

Ifj. vitéz nagybányai Horthy Miklós, aki rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri minőségében Magyarország braziliai követe volt, Braziliából való hazatérése óta tényleges szolgálatot nem teljesített. 1944. január 1-ével azonban ismét szolgálatba lépett és a miniszterelnöknek a külügyminiszterrel egyetértésben tett előterjesztésére a Kormányzó Úr Öfömlétőségű legmagasabb személye mellett nyert közvetlen beosztást.

A Magyar Élet Pártja szemináriuma Lillafüreden

A Magyar Élet Pártja január 16—21 között Lillafüreden előadásokat rendez azal, hogy a párt felsöbházi tagjai és országgyűlési képviselői szakszerű előadások és eszmecserek útján behatóan foglalkozzanak azokkal a kérdésekkel, amelyeket mind a magyar országgyűlésnek, mind pedig a kormánypártnak szolgálnia kell. Ezidén is a legkiválóbb szakemberek fognak előadást tartani. Nagy érdeklődés előzi meg Csotay Lajos honvédelmi miniszter előadását. Az előadásokon vitéz Lukács Béla miniszter, országos pártelnök elnököl. A kormánypárt törvényhozőit Lillafüreden előreláthatóan meglátogtja Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány több tagja is, akik néhány előadáson is részvesznek.

A nagyvilág

Keleti harcér

A szovjet haderő nagy íeli hadjárata változatlanul nagy erővel tart tovább

változatlanul nagy erővel tart tovább, a Zsitomirtól délre és délnyugatra levő térség és a nagy Dnyepere-kanyarodóban Kirovograd környéke. Különbösen nagyjelentőségű harcok fejlödtek ki Berdicsievtől délre, Vinyica város közelében közelében, ahol a szovjet hadsereg egyes csoportjai a Bug alsó folyása irányában törtek előre. A legutóbbi jelentések szerint Vinyica felől érő német ellentámadás kelet felé heves páncélos harcokban visszszorította a szovjet eröket eröl a hadászatiilag fontos környékröl. Smjela térségében ugyancsak komoly német páncélos erök tartóztatták fel a délnyugati felé előrenyomuló szovjet csapatokat.

A szovjet hadvezetés a Pripet moesárvídeken is egyre nagyobb eröket vetett harcba és igyekezett kihasználni azt a ritka alkalmat, amikor ez az ingoványos moesárvídek aránylag járhatóvá vált a mérsekkelt fagy következtében. Számitól nyugatra és Rovno térségében szünet nélkül, a közegre növekvő erökkal folyik a küzdelem.

Vitebszktől délnyugatra a bolsevisták újból nagy erökkal támadtak. A betöréseket a német csapatok elreteszték. Neveltől északra és északnyugatra, valamint az Ilmen-tóltól északra a bolsevisták ugyancsak folytatták támadásukat. Nehány helyen sikerült a szovjet csapatoknak betörniök a német vonalakba, de a támadást ellentámadásokkal visszaverték. Táma-

Az ország legrégibb szarvasbörgyára

Őz-, szarvas-,

démvadböröket, kezyü., ruházti-, hóbur- és moesaböröket, vadász-, róka-, vadmacska és egyéb állati böröket szférere

kikészítésre elvállal:

Mehlschmidt Gyula státa

vitéz

FEJER ANDRÁS

Finom börgyára - Tatatóváros

Legmagasabb napi áron veszek:

Öz-, szarvas-, démvad-, vadász-, róka-, réka-, borz-, vadmacska-, vidre-, nyest-, hóra-, g., görény- és KUTYABÖRÖKET

A napta 1730.

ásban kezdtek az orosz csapatok Leningrádtól délre is, de támadásaikat elhárították. E szakaszon még folytak a harcok a betört ellenségés esportokkál. Oranienbaum területén is megihusult minden szovjet támadás.

Az arcvonal legdéllebb szakaszán, a keresi félszigeten a német védelem szilárdan állja a szovjet haderő megújuló támadásait. Berlini katonai körökben azt hiszik, hogy a szovjet offenzíva rövid időn belül nagyobb erőket mozgósíthat és el kell készülni arra, hogy újabb harci súlypontokon kell majd védekezni a szovjet rohamok ellen.

A délolaszországi harcok

A délolaszországi arcvonalon Cervarától északra a német csapatok kemény harcokban erős ellenségés támadásokat vertek vissza. Egy helyen az ellenség betört a német vonalokba. Az angolász főhadiszállásra érkezett ludósítások borzalmas gyeiharcokból szármak be és azt hangzottak, hogy a délolasz hadsziintéren a harcok kezdete óta még nem volt ilyen elkeseredett küzdelem. Az 5. amerikai hadsereg offenzíviája a nyugatolaszországi hegyvonulatok vidékén mindössze 16 kilométer széles arcvonalra terjedt ki. A Carriglianóban álló német előőrsök a harcokban egy megerősített amerikai ezrednek átmenetileg átengedték az elaknásított déli partot, azonban csak azért, hogy lehetővé tegyék, hogy valamennyi német védelmi fegyver száz százaléki kifejthesse hatását. Az angolok és amerikaiak ismételt átkelési kísérletei véresen összeomlottak és a támadóknak csupán maradványai tértek vissza a kiinduló állásokba. Az adriai tengerparton az arcvonal keleti szakaszán növekedett a 8. angol hadsereg tüzérségi tevékenysége, amelyre a nehéz német lötegek erőlyesen válaszoltak. Az angolok támadási előkészületei tovább folytak. Taverna Nouvanál német rohamesapatok behatoltak az angol állásokba és sok foglyot hoztak magukkal.

Távolkeleti haterét

A japán északi főhadiszállás jelentése szerint a japán légerő megletésszerű támadást intézett a Finchhafen közelében levő újguineai támaszpontok ellen. Ennek során légiharcokban leltek hat ellenségés repülőgépet, harmincötöt pedig a földön pusztítottak el. Az Asaha Simbun japán lap jelentése szerint az ellenség Új-Británia szigetén a múlt év december 15-én történt első partraszállása óta 6500 embert veszített. A japánok vesztesége kerekén 1200 emberre becsülhető. Ezen a területen még mindig elkeseredett harcok foly-

Légiháború

Az elmúlt héten az angol és amerikai repülők tovább folytatták támadásaikat a polgári lakosság ellen. Január 11-én délelőtt nagyobb eszamerikai bombázókötetek támadást intéztek a Német Birodalom középső területe ellen. A támadások a vadászok, rombolók és a légvédelem valamennyi részének kiváló együttműködése következtében nem tudtak összefogó hatást elérni. A német elhárítás 136 eszamerikai repülőgépet, köztük 124 négymotoros bombázót lőtt le még céljuk elérése előtt. Egy egész ellenségés bombavetőhullám, mintegy száz amerikai repülőgép, kénytelen volt bombahatárétől visszahúzódnia a nyugatnémet határvidékeken ledobni. A fogásba került amerikai repülők teljesen zavart benyomást keltekett. A londoni rádió a háború eddigi legnagyobb légitámadásának minősítette ezt a légiharcot, amely Közép-Németország felett kifejlődött.

Pénteken angol bombázók újból berepültek Közép-Németország fölé, a német elhárítás azonban megakadályozta az összpontosított támadás végrehajtását. A kifejlődött légiharcokban az ellenség 54 bombázót veszített.

Támadást hajtottak végre az angolász repülők Róma ellen is. A légitámadás során 33 ember meghalt, 45 pedig súlyosan megsebesült.

A Szófia ellen végrehajtott légitámadások miatt a bolgár belügyminiszter elrendelte Szófia kiürítését. A városba való beutazást csak a légürősebb szükség esetén engedélyezik. A német és bolgár légvédelmi erők január 11-én 13 ellenségés repülőgépet lőttek le s további 9 ellenségés repülőgép megsemmisítését valószínűnek tartják.

Az angol hírszolgálat jelentése szerint az elmúlt pénteken egy elszigetelten szálló repülőgépről két bombát dobtak le London egyik városnegyedére. A légitámadás teljes meglepetés-ként hatott. A légvédelmi szirénák nem szólláltak meg és a légvédelmi tüzérség sem lépett működésbe.

Roosevelt elnök üzenete

Roosevelt elnök a kongresszushoz intézett üzenetében a nemzeti szolgálatról szóló szöveg elfogadását kérte a kongressztól. Utalt arra, hogy a háború megnyerése érdekében szükség van minden amerikai erőforrás összpontosítására s kiemelte, hogy a nemzeti munkaszolgálati törvény minden éptestű felnőtt embert az Egyesült Államok rendelkezésére fog bocsátani.

Roosevelt elnök még egy üzenetet intézett a kongresszushoz az Ervesült Államok költségvetéséről. Ebben az

üzenetében százezermillió dollár költségvetés megszavazását kérte győzelem érdekében. Az elnök kelenette, hogy az idősök, amelyre költségvetés szól, válságos idős lesz nemcsak az Egyesült Államokban hanem az egész emberiség történelmében.

Innen-onnan

A veronai törvényszék hazáru az ellenség támogatása és a faszexme elárulása miatt 18 vádlottat állra ítélt. A halálraítéltek közül a Cianot, De Bono tábornagot, Reschit, Marinellit és Gottardit kizették. A többi vádlottra távollétben hozták meg a halálos ítéletet kivégzésnél mindnyájan szilárdan tartást tanúsítottak. Mielőtt a főelődürdült, Ciano gróf kifejtölte: "Ezen Olaszország!" Más elítéltek a cset éltették.

Német mértékadó helyen közölte, hogy az atlantioceáni védőfalba a catorna partvidéktől a Biscayai-öböl tizmillió tonna betört építettek be. E mögött a védőfal mögött várják német katonák a már régóta beletent ellenségés inváziót.

Stockholmból jelentik, hogy az a lehanle című lap képekkel díszít hosszú cikket közöl, amely rámutat arra, hogy a napokban lesz háromszenteszendeje, hogy Svédország I. E. közi György fejedelemse idején szövetségi szerződést kötött az erdei fejedelemséggel.

Londonban közzétették a lengyel emigráns kormány választás a lengyel-orosz határ kérdésében kiadott moszkvai nyilatkozatra. A választ azal kezdődik, hogy a lengyel kormánytulomással vette a Szovjet január 11-én közételt nyilatkozatát. A jegyzészerint bár a lengyel kormány nem ismerhet el az egyoldalú döntéseket, nem értehen kifejezte azt az ózinténi öhly, hogy a lengyel-szovjet meggyezés számára igazságos és elfogadható alapot találjanak. Ezen az alapon lengyel kormány Anglia és az Egyesült-Államok kormányaihoz fordult azzal a szándékkal, hogy a kormányok közbenjárásukkal tegyék lehetővé a lengyel és szovjet kormány között a megbeszélést, amelyre a lengyel és amerikai kormányok is résztvételnek.

A brit hírröda jelentése szerint a szovjet hírröda már választott a lengyel kormány nyilatkozatára s ebben kijelönte, hogy a lengyel nyilatkozatot a Curson-vonal elvtésének lehet tekinteni.

A MAGYAR NÉP HIRADOJA

KIFORRÁZTA FÉRJE SZEMÉT

A vas megyei Alsóság községben Jovács Dénes 60 éves földműves szőlőművelés közben megítélte feleségét. Az asszony erre egy fazék forró vizet zúfolt férjére. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az öreg földműves elvesztette szemvilágát.

NEM AJÁNDÉKOZHATÓK EL A BÉCSI SIRHELYEK

Az utóbbi időben a bécsi lapokban olyan hírdetések jelentek meg, amelyekben sirhely- és kriptatulajdonok felajánlották azokat temetkezési céljából másoknak. A város vezetősége most rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a sirhelyek és kripták ársárlói és tulajdonosai nem korlátlan birtokosok és jogaik másokra át nem ruházhatók sem ajándékképpen, sem pedig ellenszolgáltatás ellenében. Egyetlen kivétel van, amikor valaki öröklő a sirhelyt vagy a kriptát. Ezek szerint a kriptákban és sirhelyekben nem lehet senkit eltemetni, aki a tulajdonossal nem áll rokoni viszonyban.

A VÖRÖSKERESZT HAJÓI

A legújabb közlések szerint 12 svéd hajó áll a Vöröskereszt szolgálatában. Ezek elsősorban a görög lakosság részére szállítanak búzát Kanadából Görögországba, vannak azonban olyan hajók is, amelyek a Németországban fogolytáborokban lévő amerikai hadifoglyoknak szállítanak élelmiszereket és ajándékokat.

LUTHER SZOBROT KAP BUDAPESTEN

A Budapesti Deák-téren országos adakozásból felállításra kerülő Luther-szobor tervezési munkálatai teljesen befejeződtek. A légiszélyre való tekintettel gondoskodtak a szobor építési terveinek, a dobműrművek fényképeinek s a főutak fejeinek és keze gipszmásolatának megfelelő őrizetbehelyezéséről. Ha a munkálatokban zökkenő nem áll be, ez év április 18-án, azon a napon leplezik le a budapesti Luther-szobrot, amikor a nagy vallásújító a wormsi birodalmi gyűlésen világtörténelmi hitvallását megtette.

SZENHIÁNY AZ ÁLLATKERTBEN

Párisi jelentés szerint az állatkerti szenzihiánnyal küzd ez ez e körülmény az örökét különböző ötlekerek készítése, hogy kedvenceik futási gonjait enyhítsék. Így például az oroszianosaal és a tigrisekkel időnként kikerégek a szabadba, hogy futással megerősítsék fel. A zsiráf egy nagy megerősítőpalcot kapott, a trópusi madarak keltecsében pedig villanylámpákat gyújtának meg és a madarak azokat melegednek. A legnagyobb gonjok a vizilovak okozták, mivel fűdővizüket legalább 16 fokosnak kell lenni, különben az állat nem megy bele, ha pedig hosszabb időn át nem fürdik, akkor elpusztul.

SVEN HEDIN NYILATKOZATA

Németország má egyetlen hatalom, amely abban a helyzetben van, hogy nemcsak Európát, de az egész emberiséget megmenyhetsen a legnagyobb szerencsétlenségétől, amelyet a világ valaha is emgött: a bolszeviziumtól — mondta Sven Hedin, az ismert svéd kutató a Lokalanzeiger munkatársának adott nyilatkozatában. Sven Hedin különösen az angolszászoknak és a Szovjetnek az európai szárazföld ellen irányuló közös megsemmisítő terveivel szemben foglalt állást és kiemelte, hogy az európai szárazföld bolszevizálása esetén Anglia könnyű zsákmánnyá válhat a bolszevizusnak. Ha a Szovjetuniónak sikerülne Németországot megdöntenie, akkor nyílván áll előtte az út Atlanti-óceánra és a Földközi-tengerre. A svéd kutató azt a szilárd meggyőződését fejezte ki, hogy a német véderő fel tudja majd tartóztatni a bolszevista áradatot és megmenti Európát.

RAZZIA VELENCÉBEN

Velencében katonai razzsiát tartottak, amelynek során minden 17—30 év közötti férfit fellátóztatnak és megkérdézték, hogy miért nem jelentkezett önként a hadsereg szolgálatába. Az elfogottakat a fascista párt utjonozó irodájába kísérték, a többi leendő önkéntesnek a címét pedig közölték a katonai hatóságokkal.

TRÉFÁS KALAPÖTLETEK

A korszerű ruhákban, textil-anyagból talpalt cipókbe vagy lábrafestett harisnyára bujtaltot facipőkben illegnek a „síkkes” párisi lányok. Kalapokat nyáron és ősszel alig hordtak, de félre nevet gondja volt mindenki- nek, hogy mit is rakjon a fejére. Az egyik párisi lap szellemes képsorozat szolgált tréfás útmutatást a franciáknak, hogy miből csinálhat- nak eredeti kalap kreációkat. Milyen „síkkes” hat például egy közönsé- ges forrasztólap, amire ilyen időkb- ben úgy sínes szükség, ha ügyesen fejre rakva, néhány fej fokhagymával dí- szítik. Vagy ha tetszelhető nők ügy- mosó kefék dugnak hajukba és tövét ugyancsak fokhagymával vagy észva- lóknékt más könnyhártyákkal díszítik. Mindent felülmutat azonban a léz- tasszörből, fiatal, szakállas hagyomány- ból összeállított „legutolsó divat”. Ez természetesen csak tréfa, de a tréfás modellek is azt igazolják, hogy kis ötletességgel a leglehetősebb dol- gokból is lehet megfelelőt készíteni. A mai komoly időkb- ben valóban elvárhat- ja mindenki, hogy a nők is törjék ke- se a fejüket azon, hogyan lehet ke- semiből valamit csinálni . . .

ELCSÍPTÉK A GYANUS ALMA- KÜLDMÉNYT

Nemrégben Székelyhídról egy 12 ki- logrammos csomag érkezett Popper Sándor nagybányai könyvkereskedő címére. Az illetékes vasúti közegek- nek gyanus volt a zsákkal lefedett kosár és azt a hatóság jelenlétében felbontották. Ekkor érdekes dolog derült ki. A kosár tetején 2-3 kiló birsalma volt, míg az alól a követ líba nyaka és lába kandikált ki. Lejebb nyúlva a bűvés alkakosírban megta- lálták a jól meghízalt libák hajat, — de még a máját is.

A feladó a küldeményt „alma” fel- írással tette vasútra, de arról megfe- ledkezett, hogy Nagybányára nem cél- szerű gyümölcsöt küldeni, hiszen ott van az alma föteremőhelye.

A hatóság természetesen lefoglalta az értékes „almaküldeményt”.

Ne hevertesd a pénzt kamatozatlanul, vásárolj kamatozó búzakötvényt!

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOZSVÁR
Székely György tér

HOGYAN AJÁNDÉKOZZA MEG EGY MAGYAR ÜGYVÉD A ROMÁNOKAT EGY ÚJ SZÓVAL?

Még a román megszállás alatt történt, hogy Somogyi Kálmán szilágycsehi szolgabíró kitették a lássámból, majd pedig Zoványi községben főjegyzőnek nevezték ki. Egy nyáron meglátogatta dr. Kertész András volt debreceni ügyvéd, aki jelenleg besztorezi járásbíró és nagy gondban találta Somogyit, mert egy halálesettel kapcsolatban kellett jelentést tenni és nem tudta, hogy hogyan fordítandó románra a halottkém szó. Dr. Kertész erre egy kis gondolkodás után azt tanácsolta neki, hogy fordítsa ezt nevescsonak, mely szavak nekron szavakból rakta össze. Somogyi így írta be jelentésében a halottkémot románul. Nemcsak rá az akkori román főispán dícséretben részesítette Somogyi Kálmánt azért, hogy nemcsak, hogy ismeri a román nyelv legújabb szavait, de általában is. Ezzel megkérdte, hogy honnan vette ezt a kifejezést, mire Somogyi azt válaszolta, hogy egy debreceni magyar ügyvédőtől. A volt román főispán előterjesztésére a nevescson román szó, mint új szó bekekerült a román tudományos akadémia nagy szótárába is.

TOLGUYÚTÓ AZ ERDÉLYI VÖRÖSKERESZTNÉL

Hundikórházak párnához megfelelő mennyiségű finom tollat napjainkban igen nehezen lehet megszerezni. Ezen azért az erdélyi kirendelés irányítása mellett nagyarányú tolguyútási akció indult meg. A lezárás eredményt a Szatmár megyei Vöröskereszt érte el, ahol Kőlesy Ferencné, főispán felesége vezetése alatt 500 pohlyatollal megtöltött párnát készítettek a sebesültek részére. Szilágysomlyó polármentesére 72 kgr. tollat gyűjtött, szilágycsehi Vöröskereszt 158 kgr. toll összegyűjtését jelentette. Dr. Nyerges Gábor, a dési fiók elnöke eddig 72 tollpárnát elkészített jelzete.

HA A KUTYA TETVES VAGY BOLHAS

Igen szép eredményeket érünk el, ha bekenjük tej és dióolaj keverékével, vagy két kanál őrömtől megfőzünk egy liter vízben és több óra hosszat állni hagyjuk a folyadékot, aztán jól bedörzsöljük a kutya szőrét, utána leöblítjük, kifésüljük vagy kifésüljük. A fő dolog a tisztaság. A kutyaét nyáron gyakran kell fürdeni és télen szappanos vízzel lemosni, valamint a vackát felfrissíteni.

HÁNY EMBER HAL MEG MÁSODPERCENKÉNT?

A statisztikusok pennája alól a legérdekesebb adatok bukkannak elő. Így például kiszámították, hogy egy másodperc alatt a világon mintegy 100 ember hal meg. A halál köztizenoka egyhatod részben rák, egytized részben tuberkulózis volt.

Apróhirdetések

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés dr. 1 pengő. Alósteresük részére 20 szóig 1 pengő 20 fillér. Előfizetőknek minden szó 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

ÖRÖKBEEFOGADNA 12-13 éves egészséges kislányt, gyermektelen házaspár. Leveleket a kiadóhivatalka kérünk „Tisztelettel” jelölve.

FIGYELMEZTETÉS!

Kérjük olvasóinkat, hogy mindenem előfizetési ügyber a „Magyar Nép” kiadóhivatalkához, Kolozsvár, Brassai-utca 7. forduljanak. Kérjük, tehát azokat az olvasóinkat is, akik a „Emke felhívás” alapján kapcsolódott be előfizetési ábrába, előfizetéseikhez szintén közvetlenül kiadóhivatalkához forduljanak.

A kiadóhivatal üzené

Alább felsoroltnak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

M. G. Erkvás. T. P. Szászrégen. L. Válasz. B. A. Homoródjánosfalva. S. S. Bethlenkeresztúr. E. I. Szédemeter.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számban felhívtuk előfizetőink figyelmét arra, hogy azok, akik még nem rendezték hátralékaikat, akár az általunk kiküldött postafaltalányon, akár más módon fizessék ki. Ezen felhívásunk nem volt erősen nyelvényen, mert a hátralékosok nagy részét eleget is tett felhívásunknak. Egy kicsi rész azonban még mindig adós maradt. Jelen számunkban ismételt figyelmeltjük az összes hátralékosokat, hogy ne halogassák a díjak beküldését, melyek a hátralékosok díjait tartják fenntartva, és emelvényekhez megvárva hozzá a hátralékosok részére a kulcskérdések megadástól. A jelenlegi nehéz papírbeszéd és a lap előállításához szükséges anyagok általános emelkedése folytán csak azoknak küldhetünk lapot, akik az előfizetési díjat rendezték.

Ismételtan kérjük előfizetőink új előfizetők bejelentésére. Eddig szép számban történtek bejelentések, de ez még nem jelent azt, hogy ne számítsunk azon előfizetők közreműködésére, akik eddig még nem jelentették be új előfizetéseiket.

Lakás- vagy helységváltoztatás esetében kérjük nemcsak az új, hanem a régi lakóhely közzététel is, mert nélkül nem tudjuk a címet kijavítani.

A következő befolyt pénsekkel nyugtázuk: Sz. M. Nagyalmfalva 18, K. S. Szédemeter 5, V. M. Dés 8,20, H. J. Kisipulyon 14,20, K. I. Baca 20,20, P. J. Rettig 8,20, J. J. Ermihályfalva 10, dr. P. L. né Hegyközsémtitkós 6,20, R. J. Pósalaka 8,20, F. A. Kásonfalva 20, dr. 1943 júl. 1-ig), K. A. Kenderesfalva 7,40, A. I. m. Kőrösfő 10,20, Sz. S. Kolozs 14, K. D. Vadad 8,20, D. B. Sepródd 14,20, B. S. Hegyközsémtitkós 8, P. S. Örvénd 8, P. F. Procsánfalva 5, F. S. L. Bentekegő 8,20, (r. 1943 dec. 31-ig), F. P. Hódgya 8,20, Cs. L. né Mészárosasszisztent 8 (1943-83), Almásyalmáról: B. L. 10, M. J. szics 10, H. I. Kiskend 8,20, M. S. Fűzkút 10, R. L. Akasztaléna 5, id. H. J. Alotzalva 11,20, B. M. Z. Dinszajgy 8,20, F. S. J. Gőrgényzentelre 8,20, B. I. Melegföldvár 8,20, Sz. A. Széver 8,20, Sz. F. Székelyvaja 8,20, N. E. Málya 8,20, 18, M. M. Málya 8,20, A. I. Kásonfalva 14,20, M. L. Nyéradmagyere 8,20, E. P. Atomsfalva 8,20, id. Cs. M. Gyulakuta 14,20, G. S. Csillagtelep 11,20, O. L. Búrgész 8,20, Cs. K. Erzséls 14,20, G. E. né Erdős 14,20, N. I. Erzsévdő 20,20, L. K. Lele 8,20, Sz. S. Ericszázcs 8,20, D. H. Lele 14,20, B. E. P. Ipp 8,20, Sz. J. Hármastalca 5, P. A. Ipp 8,20, P. D. Kraszno 10 Pengő.

A szerkesztésért felel: DÁVID IVÁN
Fetelés kiadó: TOTH KÁLMÁN.